

กรุงเทพธุรกิจ

Krungthep Turakij
Circulation: 200,000
Ad Rate: 2,400

Section: First Section/ทัศนะ

วันที่: ศุกร์ 12 กรกฎาคม 2562

ปีที่: 32

ฉบับที่: 11250

หน้า: 8(ล่าง)

Col.Inch: 47.90 Ad Value: 114,960

PRValue (x3): 344,880

ศิลปิน: สีสี่

คอลัมน์: หน้าต่างความคิด: 'อาหาร-การศึกษา-หางานทำ' โจทย์สำคัญของ ครม.ใหม่

กรุงเทพธุรกิจ
หน้าต่างความคิด
ดร.เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว
คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

'อาหาร-การศึกษา-หางานทำ' โจทย์สำคัญของ ครม.ใหม่

ในที่สุดเราก็ได้เห็นหน้าตา**คณะรัฐมนตรีชุดใหม่** ซึ่งเรียกเสียงฮือฮาได้มากพอสมควร มีทั้งเสียง

ชื่นชมและข้อสังเกตของความผิดพลาดผิดตัวระหว่างความชำนาญของรัฐมนตรีกับกระทรวงที่ต้องดูแล และถูกใจหรือไม่ถูกใจ ตั้งแต่ต่อไปหน้าที่ในการขับเคลื่อนประเทศไปข้างหน้าก็อยู่ในมือเขาเหล่านี้แล้ว

ช่วงเลือกตั้ง **พรรคร่วมรัฐบาล**ทุกพรรคมีชุดนโยบายของตัวเองที่สัญญากับประชาชนว่าหากมีโอกาสเข้ามาบริหารประเทศจะขับเคลื่อนนโยบายเหล่านี้ให้สำเร็จ อย่างไรก็ตาม ความรับผิดชอบของพรรคร่วมและคณะรัฐมนตรีไม่ได้จำกัดอยู่แค่สิ่งที่ได้สัญญาไว้กับประชาชนเท่านั้น **การหาประเด็นยุทธศาสตร์เพื่อพลิกผันประเทศ**ก็มีความสำคัญไม่แพ้กัน เพราะประเด็นเหล่านี้คือสิ่งที่กำหนดความเป็นไปของประเทศในระยะยาว 3 ประเด็นที่อยากฝากให้พิจารณาคือ อาหาร การศึกษา และหางานทำ

อาหาร หลายปีที่ผ่านมา คุณภาพและความปลอดภัยของอาหารไทยอยู่ในระดับน่าเป็นห่วง สถิติการใช้สารเคมีทางการเกษตรที่เพิ่มขึ้นคือสัญญาณอันตรายที่มองข้ามไม่ได้ **อาหารที่ด้อยคุณภาพไม่ปลอดภัยย่อมบั่นทอนสุขภาพของคนไทย** ส่งผลต่อความสามารถในการทำงานของแรงงาน ซึ่งจะกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว

นอกจากนี้แล้ว ความสะอาดปลอดภัยของอาหารยังส่งผลต่อ**ความเชื่อมั่นที่ต่างประเทศมีต่ออาหารไทย** หากอาหารในประเทศไม่ถูกสุขลักษณะ นักท่องเที่ยวที่เข้ามา ก็เสี่ยงกับการเจ็บป่วย เมื่อเกิดขึ้นบ่อยเข้าย่อมส่งผลต่อภาพลักษณ์ เรื่องนี้เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะมาแก้ภาพลักษณ์คืนให้ดีขึ้นเหมือนเดิมเป็นเรื่องยากมาก

การแก้ปัญหา**ไม่ได้จบลงที่การหยุดใช้สารเคมีในภาคเกษตร** แต่ยังคงรวมถึงการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการด้านอาหาร โดยเฉพาะผู้ประกอบการรายย่อยที่เป็นร้านอาหารริมทางทั้งหลายมีความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาหารที่สะอาดปลอดภัย มีการเสริมสร้างนิสัยในที่ดี เช่นการล้างผักให้ถูกวิธี เพื่อกำจัดสารเคมีที่ติดมา การเลือกเนื้อสัตว์ที่มีความสะอาด การล้างจานชามเพื่อไม่ให้มีเชื้อโรคสะสม เป็นต้น

ประชาชนเองก็ต้องได้รับความรู้ที่เพียงพอ จะได้รู้จักเลือกซื้อเลือกกินอาหารที่ปลอดภัย เป็นแรงกดดันอีกด้านหนึ่งเพื่อให้ผู้ประกอบการด้านอาหารปรับตัว

การศึกษา แม้ว่าจะมีความพยายามในการปรับนโยบายและรูปแบบการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก แต่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น**ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา** ยังขาดการเปลี่ยนแปลง**กรอบคิดในเชิงลึก** เราพูดถึงการศึกษาของฟินแลนด์ เราพูดถึงการปรับตัวของสิงคโปร์ แต่ยังไม่เห็นภาพที่ชัดเจนว่าสิ่งเหล่านี้จะนำไปสู่การสร้างการศึกษาแบบไทยแลนด์โมเดลได้อย่างไรที่เราเห็นคือการนำเอาห้องเรียนจากฟินแลนด์จากสิงคโปร์แบบสำเร็จรูปโดยไม่ปรับให้เหมาะสมกับบริบทของไทย

ตราบดีที่โรงเรียนยังขึ้นป้ายขนาดใหญ่หน้าโรงเรียนเพื่อเชิดชูเด็กที่ได้คะแนนสอบสูง ยังประกาศรายชื่อคนที่สอบเข้ามหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงในสาขาของตนได้ การศึกษาของไทยก็ยังคงอยู่กับที่แบบนี้ต่อไป

หากย้อนกลับไปศึกษาประวัติศาสตร์การศึกษาของฟินแลนด์ตั้งแต่ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เราจะเข้าใจอย่างถ่องแท้ว่า **การปฏิรูปการศึกษาต้องเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบถอนรากถอนโคน** เพื่อ**ตอบโจทย์ความท้าทาย**ในอนาคตของประเทศ

ซึ่งต้องอาศัย "ความกล้า" "ความทุ่มเท" และ "ความเข้าใจในอนาคต" อย่างลุ่มลึกโดยยึดเอาความผาสุกในอนาคตของลูกหลานเป็นที่ตั้ง

หางานทำ ข้อมูลทุนมนุษย์ของเวสต์อีโคโนมิก ฟอรัม ชี้ให้เห็นว่าประเทศที่มีความพร้อมรับมือกับการเข้าสู่ยุค 4.0 จะมีความ**แรงงานทักษะสูง**ประมาณ 45% ถึง 50% ของกำลังแรงงานทั้งหมด **ประเทศไทยมีแรงงานกลุ่มนี้ไม่ถึง 20%** ซึ่งน้อยกว่าที่ควรจะเป็นถึงกว่าเท่าตัว นั่นหมายความว่าเราจะต้อง**ยกระดับทักษะหรือเสริมสร้างทักษะใหม่**ให้กับแรงงานในประเทศไม่น้อยกว่า 10 ล้านคนให้เร็วที่สุด ซึ่งถือเป็นอภิมหาโครงการด้านแรงงานที่มีความสำคัญมาก เพราะเรื่องนี้เป็นหลักประกันว่าแรงงานไทยจะสามารถปรับตัวทางใหม่ทำได้ในยุคที่ค่าวัสดุรับขึ้น กำลังแสดงอิทธิฤทธิ์สร้างและทำลายธุรกิจจำนวนมากในประเทศ

นอกจากนี้แล้ว สำหรับแรงงานที่ทำงานหรือหางานทำไม่ได้แล้วไม่สามารถปรับตัวได้ทัน จำเป็นต้องมีแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนว่าแรงงานที่เสี่ยงตกงานในแต่ละกลุ่ม แต่ละอุตสาหกรรม จะมีการประเภทไหนที่เข้ามารองรับได้ช่วงเปลี่ยนผ่าน เพื่อยกระดับทักษะหรือสร้างทักษะใหม่ให้ทันกับโลกที่เปลี่ยนไป

การบ้านทั้ง 3 เรื่องนี้อาจจะไม่ใช่ว่าเรื่องเร่งด่วน ไม่ใช่เรื่องที่จะช่วยเพิ่มความนิยมให้กับพรรคและตัวรัฐมนตรีอย่างรวดเร็ว แต่ 3 เรื่องนี้คือรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศ จึงน่าจะเป็นตัวชี้วัดหนึ่งที่สะท้อนให้เราเห็นว่าคณะรัฐมนตรีเข้ามาทำงานเพื่อประโยชน์ของใคร

มติชน สุดสัปดาห์

Matichon Weekend
Circulation: 500,000
Ad Rate: 480

Section: First Section/-

วันที่: ศุกร์ 12 - พุธสัปดาห์ 18 กรกฎาคม 2562

ปีที่: 39 ฉบับที่: 2030 หน้า: 43(ซ้าย)

Col.Inch: 70.71 Ad Value: 33,940.80 PRValue (x3): 101,822.40

ศิลปิน: สีสี่

คอลัมน์: โลกหมุนเร็ว: ราง รถ เรือ กำลังจะเชื่อมต่อกัน

โลกหมุนเร็ว

เพ็ญศรี เผ่าเหลืองทอง
penseeppp@gmail.com

ราง รถ เรือ กำลังจะเชื่อมต่อกัน

อันที่จริงเมื่อพูดถึงการสัญจรในเมืองใหญ่อย่างกรุงเทพฯ ปัจจุบันนี้ก็เรียกได้ว่ามีความสะดวกพอสมควร

ทั้งนี้ก็เพราะความคิดสร้างสรรค์แปลกแปลงของการแก้ปัญหาคมนาคมแออัดติดขัดด้วยวิธีการต่างๆ

เช่น การมีวินมอเตอร์ไซด์และรถตุ๊กตุ๊กสาธารณะเชื่อมต่อกับการสัญจรในระบบ ได้แก่ รถยนต์ รถเมล์ รถไฟฟ้า รถใต้ดิน หรือแม้แต่เรือด่วน และเรือข้ามฟาก

โดยปกติผู้เขียนนั้นชื่นชอบกับการใช้พาหนะอยู่ไม่ใช่ว่าได้แก่รถยนต์และรถไฟฟ้า แต่ไม่นานมานี้ก็ได้ค้นพบว่าชาวบ้านเขาสัญจรด้วยวิธีอื่นกันมานานแล้ว

เรื่องเริ่มมาจากจะไปเยี่ยมญาติที่โรงพยาบาลธรรมศาสตร์ที่อยู่ไกลแสนไกลถึงรังสิต คิดว่าขับรถไปคงจะเหนื่อยเอาเรื่อง

มีผู้แนะนำว่า ชาวบ้านเขาเอารถไปจอดที่ "จอดแล้วจร" ที่ลานจอดรถสถานีรถไฟฟ้าหมอชิตกัน แล้วก็นั่งรถตู้ไปถึงโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เลย

ผู้เขียนทดลองแล้ว สะดวกสบายเป็นที่น่าพอใจก็คิดว่าโอเคเลยว่าจะจัดวิธีนี้ไว้เป็นทางเลือกต่อไป

ต่อมามีเหตุจะต้องไปพบแพทย์ที่โรงพยาบาลศิริราช อันตัวผู้เขียนนั้นก็อยู่แถวสะพานควาย

ถ้าจะไปแบบที่อู่ ก็คือนั่งแท็กซี่ไป แต่ก็อีกครั้งที่ผมผู้แนะนำให้คนขับรถไปส่งหรือ นั่งแท็กซี่ไปลงเรือด่วนที่ท่าหน้าแยกกายตรงไปยังท่าพรานนก ถึงโรงพยาบาลศิริราชเลย เรียกว่าหายเซย์ รู้จักใช้รถตู้และใช้เรือเหมือนชาวบ้านเขาทำกัน สะดวก ไม่ต้องเหนื่อยขับรถ ประหยัดเวลาและประหยัดทรัพย์สินอีกด้วย

การมีทางเลือกในการคมนาคมนั้นดีกับวิถีชีวิตในเมืองหลวง และยังดีกับธุรกิจการทำงานด้วย เมื่อการคมนาคมเชื่อมต่อที่ดีกว่านี้ เราจะสามารถไปมาหาสู่ญาติที่อยู่กันคนละมุมของกรุงเทพฯ ได้โดยไม่ต้องย้ายบ้านไปอยู่ใกล้กัน เช่นเดียวกับหนุ่ม-สาวที่ทำงานไกลบ้านจะไม่ต้องใช้เวลานานเป็นชั่วโมงในการเดินทางไปและกลับ

ในอดีตผู้บริหารกรุงเทพมหานครก็คิดและทำหลายอย่างเพื่อบรรเทาความคับคั่งในการจราจร แต่ก็ยังไม่กล้าคิดไปไกลถึงการคมนาคมทางน้ำไปตามคลองต่างๆ ที่มีมากมายที่รัชกาลที่ 4 และ 5 ทรงสร้างไว้และเลิกใช้ไปโดยปริยายหลังจากรถยนต์เข้ามาและมีการตัดถนนที่ได้กลายเป็นทางคมนาคมหลัก แม้กรุงเทพมหานครจะมี

แผนงานอยู่ในมือ แต่ในทางปฏิบัติแล้วก็ไม่ใช้เรื่องง่าย นอกจากจะต้องพัฒนาสาธารณูปโภคแล้วยังต้องบริหารจัดการคนที่อยู่ริมน้ำอีกด้วย ไม่ใช่งานช่างธรรมดา แต่เรียกว่าเป็นงานของพญาช่างสาร

!! ผมแม่บทโครงสร้างพื้นฐานระบบคลอง และการพัฒนาชุมชนริมคลองลาดพร้าว และคลองบางซื่อที่จัดทำโดยกรุงเทพมหานครที่ปรับปรุงล่าสุดเมื่อ 22 สิงหาคม 2561 นับเป็นโครงการฟื้นฟูระบบคลองเพื่อชุมชนเมืองกรุงเทพฯ ที่เป็นลักษณะบูรณาการในด้านที่อยู่

อาศัย การพัฒนาอาชีพ การบริหารจัดการปัญหาน้ำท่วม และการคมนาคม รวมอยู่ในแผนเดียว

ในส่วนที่เกี่ยวกับการคมนาคมทางน้ำ ได้มีการทำงานร่วมกับ Urban Design and Development UDDI คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในโครงการ "การฟื้นฟูคลองและชุมชน" โครงการวิจัยนี้มีเป้าหมายในการพัฒนาระบบขนส่งทางคลองโดยชุมชนเป็นเจ้าของ ช่วยสนับสนุนให้เกิดวิสาหกิจชุมชนและบรรเทาปัญหาการจราจรที่ติดขัดของกรุงเทพฯ ด้วยการขนส่งทางน้ำ เพราะการขนส่งทางน้ำมีราคาที่ถูกกว่าระบบอื่นๆ และยังสร้างโอกาสใน

มติชน สุดสัปดาห์

Matichon Weekend
Circulation: 500,000
Ad Rate: 480

Section: First Section/-

วันที่: ศุกร์ 12 - พุธที่ 18 กรกฎาคม 2562

ปีที่: 39 ฉบับที่: 2030 หน้า: 43(ซ้าย)

Col.Inch: 70.71 Ad Value: 33,940.80 PRValue (x3): 101,822.40

ศิลป์: สีสี่

คอลัมน์: โลกหมุนเร็ว: ราง รถ เรือ กำลังจะเชื่อมต่อกัน

การพัฒนาธุรกิจในพื้นที่บริเวณท่าเรือ เพื่อสร้างรายได้ทั้งระดับบุคคลและชุมชนอีกด้วย

เรื่องการขนส่งทางน้ำมีราคาถูกกว่าระบบอื่นนี้ผู้เขียนเองมีประสบการณ์โดยตรงจากการโดยสารเรือด่วนเจ้าพระยาไปโรงพยาบาลศิริราชอย่างที่ได้เล่ามาแล้ว จากท่าเทียบกายไปถึงท่าพรานนกจ่ายค่าโดยสารไปเพียง 15 บาทเท่านั้น

จึงอยากชักชวนให้ใช้การขนส่งทางน้ำกันให้มากขึ้น

ในผังออกแบบท่าเรือริมคลองที่ UDDI เสนอนั้นมีทั้งท่าเรือระดับชุมชนและระดับย่าน คุณสมบัติที่สำคัญของท่าเรือคือ เข้าถึงได้ง่ายจากชุมชนโดยรอบ ตั้งอยู่ใกล้กับพื้นที่อยู่อาศัยหรือย่านเศรษฐกิจขนาดใหญ่ อนุญาตให้เกิดร้านค้าที่ชั้นล่างของอาคารอยู่อาศัยบริเวณท่าเรือได้ ดำเนินการโดยระบบสหกรณ์ชุมชน และมีที่ว่างขนาดใหญ่สำหรับท่าเรือที่อยู่ใกล้กับแนวโครงการระบบรถไฟฟ้า

ที่เห็นเป็นรูปธรรมในแผนคือชุมชนซอยลาดพร้าว 45 และชุมชนร่วมใจพิบูลย์ 2

รองศาสตราจารย์พงษ์พร สุดบรรทัด ที่ปรึกษาของแผนแม่บทโครงสร้างพื้นฐานระบบคลองและการพัฒนาชุมชนริมคลองลาดพร้าวและคลองบางซื่อเล่าว่า คณะวิจัยจาก UDDI เสนอให้มีการสร้างท่าเรือและตลาดชุมชนพร้อมกับเริ่มเดินเรือบริการก่อน เพื่อให้เริ่มเกิดความต้องการในการ

เดินทางและรายได้ก่อนที่จะสร้างที่อยู่อาศัยเสร็จ และเป็นหลักประกันในรายได้ที่จะนำมาพัฒนาชุมชนพื้นที่ที่เกิดขึ้นจากการเข้าร่วมโครงการ

สำหรับคนที่ไม่ได้อยู่ในชุมชนอย่างผู้เขียนก็ขอมีส่วนได้รับประโยชน์จากท่าเรือที่จะสร้างขึ้นในการเดินทางในแบบ ราง รถ เรือ ไปยังจุดต่างๆ

ในกรุงเทพฯ และโดยเฉพาะทราบว่ามีแผนผังการสร้างท่าเรือสำหรับคลองบางซื่อด้วย

เพราะเหตุว่าคลองบางซื่อนั้นก็อยู่สุดซอยบ้านผู้เขียนนั่นเอง

การจราจรในกรุงเทพฯ นั้นติดขัดหนักหนาสาหัส เมื่อได้ก็ตามที่การเชื่อมต่อน้ำ ราง เรือเกิดขึ้น บนระยะทาง 22 กิโลเมตรของคลองลาดพร้าวที่เชื่อมจากเขตสายไหมไปยังเขตห้วยขวาง และบนคลองบางซื่อระยะทาง 1.5 กิโลเมตรก็เชื่อว่าจะบรรเทาการจราจรไปได้

เหมือนกับการเดินทางบนแม่น้ำเจ้าพระยาอีกไม่นานเกินรอ เราจะเห็นน้อยน้อยลง และประหยัดมากขึ้นจากการเดินทาง ใครๆ ต่างก็รู้ว่าค่าใช้จ่ายในการเดินทางในกรุงเทพฯ นั้นสูงมาก

ในอนาคตก็หวังว่าค่าใช้จ่ายจะถูกลงและใช้เวลาน้อยลงกว่าปัจจุบัน ●

มติชน สุดสัปดาห์

Matichon Weekend
Circulation: 500,000
Ad Rate: 480

Section: First Section/-

วันที่: ศุกร์ 12 - พุธสัปดาห์ 18 กรกฎาคม 2562

ปีที่: 39

ฉบับที่: 2030

หน้า: 52(เต็มหน้า)

Col.Inch: 96.52 Ad Value: 46,329.60 PRValue (x3): 138,988.80

ศิลปิน: สีสี่

คอลัมน์: การเมืองวัฒนธรรม: จินตนาการปลายอุโมงค์ (1)

การเมืองวัฒนธรรม

เกษียร เตชะพีระ

จินตนาการปลายอุโมงค์ (1)

ซูซาน บัคมอร์ส & วอลเตอร์ เบนจามิน

มองไป “ข้างหน้า” ผ่าน “กระจกหลัง”

(เรียบเรียงจากการนำเสนอของผู้เขียนในงานเสวนาเรื่อง “มองไปข้างหน้าเศรษฐกิจการเมืองไทย : กับดักหรือแสงสว่างที่ปลายอุโมงค์” ในโอกาสครบรอบ 70 ปีการสถาปนา คณะเศรษฐศาสตร์และคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ณ คณะรัฐศาสตร์ มธ. วันที่ 15 มิถุนายน ศกนี้)

พมขอแบ่งเนื้อหาแนะนำเสนอเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ :

1. วิธีการมองปัจจุบัน-อดีต-อนาคต
2. ความเป็นไปได้และปัญหาในปัจจุบัน
3. บทเรียนจากอดีต
4. จินตนาการในอนาคต

1) วิธีการมองปัจจุบัน-อดีต-อนาคต สิ่งที่เราเรียกว่า “ปัจจุบัน” นั้น อาจไม่ได้แน่นอนแน่หนึ่งเป็นหนึ่งเดียวอย่างที่เราค้นหาคิดค้น ในบทความที่ตีพิมพ์ออกมาเมื่อ 38 ปีก่อนเรื่อง “Walter Benjamin - Revolutionary Writer” (I), *New Left Review*, I/128 (July-August 1981), 50-75. (<https://newleftreview.org/issues/I128/articles/susan-buck-morss-walter-benjamin-revolutionary-writer-i>) Susan Buck-Morss คาสตราจารย์กิตติมศักดิ์ด้านทฤษฎีและปรัชญาการเมือง คณะการปกครอง มหาวิทยาลัยคอร์เนล ได้ใช้เวลามองปัจจุบัน Walter Benjamin นักปรัชญาและนักวิจารณ์วัฒนธรรมชาวเยอรมันเชื้อสายยิวผู้ผลิตซีพตัวเองขณะหลบหนีการไล่ล่าของพวกนาซี (ค.ศ.1892-1940) เห็น

ปัจจุบันแยกเป็น 2 อย่าง ได้แก่ :

1. The present-as-given หรือปัจจุบันเชิงประจักษ์อย่างที่ประสบพบเห็นอยู่
 2. The present-as-revolutionary-possibility หรือแนวโน้มความเป็นไปได้ของการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงที่ซ่อนแฝงอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งเราจะเห็นได้ก็แต่โดยเอามันไปเปรียบตัดทาบกับจินตภาพจากอดีต เพื่อดึงเอาข้อมูลแห่งความใฝ่ฝันทะยานอยากถึงยูโทเปียหรือสังคมอุดมคติ มาให้การศึกษาปลุกจิตสำนึกมวลชนให้ตื่นจากปัจจุบันอย่างที่เห็นและเป็นอยู่ - อันเป็นมรดกตกทอดจากอดีตที่ผู้กดขี่มอบหมายให้ - เพื่อมอมเมากลม่อมประสาทให้มวลชนสงบสยบยอม หรือพูดง่าย ๆ ก็คือ เวลามองปัจจุบัน มันไม่ได้มีเฉพาะ “สิ่งที่เราเห็น” (the present-as-given) เท่านั้น หากยังมี “สิ่งที่เราไม่เห็น” (แนวโน้มความเป็นไปได้ของการเปลี่ยนแปลงที่ซ่อนแฝงอยู่ในปัจจุบัน) กับ “สิ่งที่เราอยากเห็น” (ความใฝ่ฝันทะยานอยากถึงสภาพอุดมคติที่เรามีอยู่จริงในความคิดจิตใจ) ด้วย
- และสองสิ่งหลังนี้แหละที่เราพึงใส่ใจ เพราะ

มันสำคัญทางการเมืองในฐานะ the present-as-revolutionary-possibility โดยเกี่ยวเนื่องกัน ผมอยากชวนให้คิดถึงความสัมพันธ์อันแยกย่อยอันระหว่างอดีตกับอนาคต

ราวลัทธิยิวปีก่อน ผมเคยอ่านบทความหนึ่งในนิตยสาร *London Review of Books* เกี่ยวกับอดีตและประวัติศาสตร์ (ขอภัยที่จำ

ข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับบทความนี้ไม่ได้แล้ว) ซึ่งอุปมาอุปไมยเปรียบเทียบว่า คนเราปัจจุบัน - ที่เดินจากอดีตเบื้องหลังสู่ออนาคตข้างหน้า - ก็เหมือนกำลังขับรถอยู่

ชั่วแต่ว่ากระจกหน้ารถเราดำมืดทึบหมด เรา มองไม่เห็นทางข้างหน้าในอนาคตเลยว่ามีอะไรอยู่บ้าง เราไม่รู้ว่าจะควรเหยียบเบรก จอด เร่งเครื่อง เลี้ยวไปทางไหน ถอยหลัง หรือกลับรถ ฯลฯ ที่เราทำได้ก็แค่มองกระจกหลัง สำรววดูทางที่แล่นผ่านมาในอดีตซึ่งเราพอรู้อยู่บ้าง แล้วนึกคิด

มติชน สุดสัปดาห์

Matichon Weekend
Circulation: 500,000
Ad Rate: 480

Section: First Section/-

วันที่: ศุกร์ 12 - พุธสัปดาห์ 18 กรกฎาคม 2562

ปีที่: 39

ฉบับที่: 2030

หน้า: 52(เต็มหน้า)

Col.Inch: 96.52 Ad Value: 46,329.60 PRValue (x3): 138,988.80

ศิลปิน: สีสี่

คอลัมน์: การเมืองวัฒนธรรม: จินตนาการปลายอุโมงค์ (1)

อันธู ๑ การเปลี่ยนอำนาจในประวัติศาสตร์ไทยสมัยใหม่			
	เศรษฐกิจ	สังคม	การเมือง & เปลี่ยนระบอบ
ทศวรรษ C/19 - ต้น C/20 ระบอบอาณานิคม	เปิดประเทศรับตะวันตกและการค้าเสรี	ระบอบฟิวดัลและข้าราชการที่ศึกษาแบบตะวันตก	ปฏิวัติ ๒๔๗๕ ก่อนสมบูรณ์ภายใต้พระราชระบอบรัฐธรรมนูญ
1960s - 1970s สงครามเย็น	การพัฒนาเศรษฐกิจที่นำโดยตลาดและส่งเสริมโดยรัฐ & การลงทุนโดยตรงของต่างชาติ	ชนชั้นกลางในเมือง & นายทุนหัวเมืองต่างจังหวัด	การลุกฮือโค่นเผด็จการทหาร ๒๕๑๖ & ๒๕๓๕ → ประชาธิปไตยรัฐสภา
1990s - ปัจจุบัน หลังสงครามเย็น & ศก.โลกถดถอยใหญ่	โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจและเปิดเสรีทางการเงิน	ทุนใหญ่โลกาภิวัตน์ & ชนชั้นกลางระดับล่างในชนบท + ในเศรษฐกิจนอกระบบของเมือง	ทักษิณ vs. "ไทยรักไทยขึ้นสู่อำนาจ vs. "ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข" → ?

ขุนนางไปสู่ -> ชนชั้นนำในระบบราชการ ได้แก่ การปฏิวัติ พ.ศ.2475

หลักการของการเปลี่ยนย้ายอำนาจรอบสองจากชนชั้นนำในระบบราชการไปสู่ -> คนชั้นกลางในเมือง ได้แก่การลุกฮือ 14 ตุลาคม พ.ศ.2516 และการลุกฮือพฤษภาประชาธรรม พ.ศ.2535

ส่วนหลักหมกของการเปลี่ยนย้ายอำนาจรอบสาม จากคนชั้นกลางในเมืองไปสู่ -> คนชั้นกลางระดับล่างในชนบทและเศรษฐกิจนอกระบบ ได้แก่กระบวนการขัดแย้งต่อสู้ทางการเมืองสืบเนื่องจากรบอบทักษิณกับฝ่ายต่อต้านที่ดูเด็ดเดี่ยวกว่า ทศวรรษมาจนถึงปัจจุบัน

(อ่านต่อสัปดาห์หน้า) ●

สรุปเอาไว้ทางข้างหน้าที่คงเหมือนๆ กับทางในอดีตที่ผ่านมานั่นแหละ แล้วหมุนพวงมาลัยบังคับรถไปตามบทเรียนประสบการณ์ความชัดเจนที่แล้วมาของเราเท่านั้นเอง...

การขับรถที่ไม่เห็นทางข้างหน้าในอนาคต ได้แต่มองกระจกหลังดูทางที่ผ่านมามีในอดีต แล้วบังคับรถแล่นไปถ้ายืดเยื้อ คือชะตากรรมที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ของคนเราที่มีประวัติศาสตร์ - จะถือว่าได้รับพรสวรรค์/หรือถูกสาปแช่งก็แล้วแต่มุมมอง - ให้เป็นสิ่งมีชีวิตทางประวัติศาสตร์ (historical being) ดังที่คาร์ล มาร์กซ์ บิดาแห่งลัทธิมาร์กซิสต์ (ค.ศ.1818-1883) เคยกล่าวไว้ว่า :

"คนเราสร้างประวัติศาสตร์ของตัวเอง ทว่าพวกเขาทำไม่สร้างมันได้ตามใจชอบไม่ พวกเขาไม่ได้สร้างมันภายใต้สภาพการณ์ที่พวกเขาเลือกเอง หากแต่ภายใต้สภาพการณ์ที่ดำรงอยู่แล้วซึ่งมอบหมายและตกทอดมาจากอดีต ประเพณีของคนรุ่นก่อนๆ ผู้วายชนม์ไปแล้วทั้งปวงหน่วงทับสมองของผู้ยังมีชีวิตอยู่ร่วมกับพี่น้อง" (ผู้เขียนแปลจาก The Eighteenth Brumaire of Louis Bonaparte, 1851-52 <https://www.marxists.org/archive/marx/works/download/pdf/18th-Brumaire.pdf>)

(ดูตาราง)

กแลภาพรวมของอดีตที่ผมนำมาชี้ชวนให้เหลียวมาข้างหลังเพื่อเล็งแลไปยังปลายอุโมงค์ข้างหน้า - ที่เอาเข้าจริงเรามองไม่เห็นนั้น - ได้แก่แผนภูมิการเปลี่ยนย้ายอำนาจ (power shifts) 3 ครั้งใหญ่ในประวัติศาสตร์การเมืองไทยสมัยใหม่ นับแต่ราวรัชกาลที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

เป็นต้นมาถึงปัจจุบัน

กระบวนการเปลี่ยนย้ายอำนาจแต่ละครั้งแต่ละรอบ เริ่มต้นจาก :

- การเปลี่ยนแปลงเติบโตทางเศรษฐกิจขนาดใหญ่ในประเทศสืบเนื่องจากการดำเนินนโยบายเปิดประเทศรับกระแสเศรษฐกิจการค้าการลงทุนโลกร่วมสมัย

- ตามมาด้วยการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ในความหมายเกิดกลุ่มคน/ชนชั้นใหม่ หรือกลุ่มคน/ชนชั้นที่ดำรงอยู่มาก่อนขยายจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยเกาะเกี่ยวเชื่อมสัมพันธ์กับการขยายตัวของเศรษฐกิจข้างต้น จนพวกเขา รุ่งเรืองมั่งคั่งขึ้นทางเศรษฐกิจและได้เข้ายกระดับฐานะสูงชันทางสังคม

- กระทั่งถึงจุดที่กลุ่มคน/ชนชั้นใหม่เหล่านี้พบว่าระเบียบการเมืองการปกครองเดิมที่ผูกขาดครอบงำโดยกลุ่มคน/ชนชั้นปกครองเก่าไม่เอื้ออำนวยให้พวกเขาได้เข้าร่วมส่วนแบ่งปันอำนาจทางการเมืองอีกต่อไป ณ จุดนั้นก็จะเริ่มเกิดการท้าทายชิงอำนาจทางการเมืองอย่างดูเด็ดเดี่ยวเสียหลายยกหลายรอบระหว่างกลุ่มคน/ชนชั้นใหม่กับกลุ่มคน/ชนชั้นปกครองเก่า ซึ่งในที่สุดก็จะนำไปสู่การเปลี่ยนระบอบการเมืองการปกครองไปจากเดิม โดยไม่แน่ว่าระบอบใหม่ที่เกิดมาจะต้องเป็นไปตามความมุ่งมาดปรารถนาของกลุ่มคน/ชนชั้นใหม่ล้วนๆ ถ้ายืดเยื้อ หากมักออกมาในลักษณะก้ำกึ่งประนีประนอมรอมชอมระดับใดระดับหนึ่งตามดุลกำลังอำนาจที่เป็นจริงระหว่างสองฝ่ายที่เปลี่ยนไป

อนึ่ง หลักหมายเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ของการเปลี่ยนย้ายอำนาจรอบแรก จากเจ้านาย